

Zahrada nejen zimní

Rubrika: [Stavba](#)

[Dům a zahrada](#) (Dům a zahrada), 23. říjen 2008

Stavbou domu člověk vytváří bariéru mezi ním a zahradou. Někdy ji však záměrně boříme prostřednictvím nejrůznějších architektonických prvků. Zimní zahrada je jasným příkladem úsilí o maximální propojení a požitek z přírody.

Zimní [zahrady](#) jsou stále známkou určitého nadstandardu. Z pohledu energetiky je už však za luxus považovat nemusíme. Výrobci konstrukčních nosných prvků posílili izolační vlastnosti materiálů, samozřejmostí jsou tepelně izolační dvojskla či dokonce trojskla a výrobci stínící techniky už dokáží efektivně pracovat se slunečními paprsky. Zimní [zahrada](#) tak nepotřebuje v zimě nákladně vytápět a v létě naopak chladit. Základem úsporné zimní [zahrady](#) je pak pečlivě navržený projekt a investice do správných míst.

Klíčový je účel

Konkrétní řešení zimní [zahrady](#) vždy přímo závisí na požadavcích na její využití. Naše první úvahy proto musejí spět k rozhodnutí, jakým činnostem se zde chceme věnovat. Vůbec nejčastěji architekti zakreslují tento prostor do projektu kvůli rozšíření hlavní obytné místnosti. Zimní [zahrada](#) tak představuje část obýváku či přílehlou jídelnu s jedinečnou atmosférou a návazností na dům obklopující přírodu. Někdo si zimní zahradou plní své botanické touhy a využívá charakteristické mikroklima pro pěstování nejrůznějších druhů tropických rostlin. Skvělé podmínky pro soustředění, jež stimuluje okolní zeleň, lákají také k využití zimní [zahrady](#) jako pracovny, studovny či “odpočívárny“, kam se můžeme ukrýt před každodenním stresem a načerpat energii pohledem do krajiny. Ojedinelé nejsou ani zimní [zahrady](#) v podobě domácí posilovny či prosklený prostor, ve kterém solitérně vyniká [bazén](#) nebo vířivka. Každá z možností vyžaduje vhodně přizpůsobit skladbu materiálů, nasměrování vůči světovým stranám i vnitřní [klíma](#). O návrh a realizaci by se tak měla postarat vždy jen zkušená firma. O stavbě svépomocí v tomto případě nelze uvažovat, pokud má být zimní [zahrada](#) nejen účelná, ale i úsporná a bezpečná.

Základní úkol: správně nasměrovat

Na otázku vztahující se k účelu zimní [zahrady](#) přímo navazuje její orientace vůči světovým stranám. Umístění bude ale samozřejmě ovlivňovat i blízkost plotu, sousedního domu, výhled a podobně. Aby byla místnost plně obytná i v zimě, obecně se doporučuje umístění na jih, jihozápad či jihovýchod (nejúčinnější využití slunečního záření v jarních a podzimních měsících). V letním období je však nutná účinná stínící a odvětrávací technika, aby vůbec bylo možné vzhledem k vysokým teplotám zahradu využívat. Chceme-li v zahradě pěstovat rostliny, jižní strana bude vyžadovat minimálně zastínění střešní části, aby ostré sluneční paprsky nepoškodily rostliny. Ten, komu učarovaly východy slunce, může zvolit stranu východní. Zvláště na jaře a na podzim tu bude ovšem poněkud chladno, menší bude také intenzita světla. Při orientaci na sever bude potřeba doplnit místnost o efektivní topné zařízení, na druhou stranu nám tato volba umožní dům v chladných měsících tepelně izolovat. Bude totiž fungovat jako “klimatický nárazník“. V létě zde bude optimální [klíma](#) i bez instalace stínící techniky, což je přímo ideální pro pracovnu či ateliér.

Symbióza tvarů i materiálů

Zimní [zahrada](#) by v žádném případě neměla vzbuzovat dojem uměle přilepené a nesourodé skleněné místnosti. Musí plně korespondovat s charakterem domu i použitými materiály a se stavbou tvořit logický celek.

Pokud máme například dřevěná okna, rozhodně se nehodí zvolit plastovou konstrukci zimní [zahrady](#) a podobně. Také z hlediska tvaru a velikosti zde musí existovat určitá stylová návaznost. Pro plně funkční zahradu obecně platí, že by měla disponovat minimální plochou 15 metrů čtverečních a hloubkou alespoň dva a půl metru. Ideální plochou se jeví 25 až 30 metrů čtverečních.

Zimní [zahrada](#) může být přistavěna k hotovému domu (bude třeba stavebního povolení), nebo může vzniknout zastřešením stávající terasy, balkónu a podobně (nejvýhodnější je však zakomponovat ji už do samotného projektu domu). Z funkčního hlediska se při plánování zaměříme také na vlastní rozčlenění prostoru. Projektant musí prakticky navrhnout tři hlavní zóny: prostorovou, vegetační a průchozí. Zahradu lze zcela otevřít do obytného prostoru, nebo ji úplně oddělit. Praktické je také zabudování průchozích dveří přímo ven na zahradu. Symbiózu s domem podpoří také sklon střechy, který je mimo jiné důležitý i pro odtok vody a odpadávaní sněhu. Bude-li sklon 70 až 80 stupňů, v zimě využijeme nejvíce tepla a v létě se mu zase díky snadné instalaci žaluzií či rolet vyhneme (minimálně ale 10 stupňů, pro efektivní odtok pomocí okapních žlabů a svodů 20 stupňů). Čím bude střecha strmější, tím bude zachycovat více slunečních paprsků. Stěny musí být vzhledem k nosnosti rámové konstrukce vždy kolmé.

Dřevo, plast nebo hliník?

Konstrukce pro zimní [zahrady](#) je možné pořídit ve třech možných provedeních: dřevo, plast, hliník. Dřevěná konstrukce představuje optimální materiál s dobrými tepelně izolačními vlastnostmi i trvanlivostí. Z vnější strany je však zapotřebí pravidelně aplikovat ochranu proti povětrnostním vlivům a ultrafialovému záření. Plast vykazuje dobrou odolnost proti povětrnostním podmínkám a dobře tepelně izoluje. Ovšem z hlediska únosnosti není pro tak velké konstrukce vhodný, a proto se kombinuje ještě s dalšími materiály. Vysokou odolnost vůči [počasí](#) představuje hliník. Protože hliník je sám o sobě lehký, často se zpevňuje ještě ocelovým jádrem. Některé systémy jej kombinují také se dřevem. Hliník má dlouhou životnost, je tvarově stálý, bezúdržbový a nepodléhá korozi. Zakoupit lze i hliníkové konstrukce, které svým povrchem imitují dřevo nebo kámen. Hliníkové konstrukce musí být odděleny izolační vrstvou, aby nedocházelo ke srážení vody.

Na dlažbu raději vybírejte materiály, kterým nevadí teplotní výkyvy, například dlažbu, kámen nebo cihlu.

Nepostradatelné sklo

Hlavní roli mezi materiály pro stavbu zimní [zahrady](#) hraje bezpochyby sklo. Optimální je v tomto případě využití oken s tepelně izolačními dvojskly. Sklo by mělo být navíc bezpečnostní, a to především na střechách (sklo se při rozbití netříští na ostré střepy). Široká nabídka je také v oblasti vzhledu skel. Výjimkou nejsou ani skla barevně tónovaná, či strukturovaná. Další možností pro zasklení konstrukce jsou také plně polykarbonátové desky, které se vyrábějí v kombinaci s hliníkovými profily. Desky jsou velice odolné proti vlivům [počasí](#) a v podstatě nerozbitné. Celková životnost však může být nižší.

Sklo lze zvenku opatřit neviditelnou vrstvou kovu či reflexní fólií vně, která odráží sluneční záření, což oceníme především v létě při orientaci na jih (naopak v zimě úniku tepla zamezují). Zapomenout nesmíme ani na vlastnost, která udává mechanickou odolnost skla. Nasnadě jsou proto oboustranně tvrzená skla, která mají až šestkrát větší pevnost než obyčejné sklo.

Odvětrávání

Aby bylo prostředí zimní [zahrady](#) příjemné po celý rok, konstrukce musí být vybavena účinným systémem odvětrávání. Výměnu vzduchu bychom měli zajistit i v zimě, aby se optimalizovala vzdušná vlhkost. Větrání bez průvanu, který nesnáší většina pokojových rostlin, zajistí střešní okna s automatickým či manuálním ovládáním. Nejčastější řešení představují plně otevíratelná okna proti sobě. Aby bylo větrání

skutečně efektivní, otevíratelná okna by měla tvořit alespoň deset procent skleněné plochy. Nároční uživatelé mohou zvolit elektronicky řízený systém větrání, který udrží vhodné mikroklima zimní [zahrady](#) i v době, kdy se například nacházíme na dovolené. Do zimní [zahrady](#) je též možné instalovat klimatizační jednotky.

Více se dočtete v časopise Dům a zahrada č. 11/2008.